



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 311/08-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť A. K., K.; Ľ. P., K.; M. R., K.; F. T., K.; M. Š., K.; M. K., P., a E. G., K., všetci zastúpení advokátkou JUDr. E. G. H., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 792/1994 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť A. K., Ľ. P., M. R., F. T., M. Š., M. K. a E. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. augusta 2008 doručená sťažnosť A. K., K.; Ľ. P., K.; M. R., K.; F. T., K.; M. Š., K.; M. K., P., a E. G., K. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 792/1994.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 15 C 792/1994 sa sťažovatelia žalobou podanou okresnému súdu 3. októbra 1994 domáhali odstránenia neoprávnenej stavby z ich pozemku. Podľa tvrdení sťažovateľov okresný súd v období do vyhlásenia rozsudku 7. augusta 2008 konal v danej veci so zbytočnými a neodôvodnenými priet'ahmi, čím sa predlžoval stav ich právnej neistoty a oddaľovalo sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli:

*„Sťažovatelia sa domnievajú, že konaním Okresného súdu Košice I bolo porušené ich ústavné právo na konanie bez zbytočných priet'ahov, nakoľko ani po uplynutí takmer 14-tich rokov odo dňa podania žaloby súd neodstránil ich právnu neistotu vzhľadom na to, že rozhodnutie vo veci ku dnešnému dňu nie je právoplatné.“*

Na základe uvedeného sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

*„Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 792/1994 porušil právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.*

*Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 792/1994 prikazuje konať bez zbytočných priet'ahov.*

*Sťažovateľovi v 1. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II (správne má byť Okresný súd Košice I, pozn.) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Sťažovateľovi v 2. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II (správne má byť Okresný súd Košice I, pozn.) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Sťažovateľovi v 3. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II (správne má byť Okresný súd Košice I, pozn.) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Sťažovateľovi v 4. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II (správne má byť Okresný súd Košice I, pozn.) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Sťažovateľovi v 5. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II (správne má byť Okresný súd Košice I, pozn.) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Sťažovateľovi v 6. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II (správne má byť Okresný súd Košice I, pozn.) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Sťažovateľovi v 7. rade priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 150.000,- Sk, ktoré je Okresný súd Košice II (správne má byť Okresný súd Košice I, pozn.) povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.*

*Okresný súd Košice I je povinný nahradiť sťažovateľom trovy konania vo výške 46.189,- Sk do 15 dní od právoplatnosti nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľiek.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého

návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 298/06) poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označených práv došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Z obsahu sťažnosti, ako aj zo zisťovania ústavného súdu vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 792/1994 okresný súd rozhodol vo veci rozsudkom zo 7. augusta 2008, t. j. 12 dní pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Sťažnosť na postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 792/1994 bola teda ústavnému súdu doručená (19. augusta 2008) potom, ako okresný súd vo veci vyhlásil rozsudok. V čase podania sťažnosti už okresný súd nemohol ovplyvniť priebeh konania, a teda ani porušiť označené práva sťažovateľov, pretože vyhlásením rozsudku vo

veci samej okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľov v konaní pred súdom prvého stupňa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v tomto štádiu nemohol vykonávať, a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila vyhlásením rozhodnutia vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľov. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Naviac z príloh sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia v časovom rozpätí od 18. júna 2008 do 23. júla 2008 podali jednotlivo predsedovi okresného súdu sťažnosti na prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 792/1994 podľa § 62 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), ktoré predseda okresného súdu uznal za dôvodné a následne okresný súd 7. augusta 2008 zjednal nápravu a vyhlásil v predmetnom konaní rozsudok. V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že sťažnosti na prietahy v konaní adresované predsedovi okresného súdu splnili svoj účel a po ich podaní okresný súd konal vo veci bez zbytočných prietahov. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že ak by sťažovatelia tento prostriedok nápravy (t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu) využili skôr, mohla byť náprava zo strany okresného súdu zjednaná skoršie.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny

mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, I. ÚS 20/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní (podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch) je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám urobil nápravu a odstránil protiprávny stav zapríčinený nesprávnym postupom alebo svojou nečinnosťou. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorej predmetom je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, že sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde), avšak ich využitím nedosiahol účinnú nápravu namietaného porušenia označených práv.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch].

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mali sťažovatelia právo (sťažnosť na prietahy v konaní) podľa zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu ako účinný prostriedok nápravy.

Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných

prieťahov základom na záver ústavného súdu, že sťažnosť sťažovateľov je zjavne neopodstatnená. Z tohto dôvodu ju ústavný súd odmietol už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia a trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa touto časťou sťažnosti na rozhodnutie, ktorou sa sťažovatelia domáhali ich priznania, nezaoberal.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2008